

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo
postmottak@fin.dep.no

Vår ref.: PAH/nmr

Oslo, 18.03.2019

HØRINGSSVAR – NOU 2018: 17 KLIMARISIKO OG NORSK ØKONOMI

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 12. desember 2018 om NOU 2018: 17 Klimarisiko og norsk økonomi. Finansforbundet har følgende kommentarer til høringen.

Innledning

Finansforbundet har 32 000 medlemmer og er den største arbeidstakerorganisasjonen i finanssektoren. Vi er til stede på arbeidsplasser i hele Norge og er et partipolitisk uavhengig fagforbund.

Finansnæringen har en viktig rolle fordi kapital er avgjørende for å finansiere den grønne omstillingen. Å kanalisere penger og håndtere risiko, også klimarisiko, er derfor finansnæringens viktigste bidrag til bærekraftig utvikling.

Finansforbundet jobber for å øke bevisstheten om hvordan finansnæringen og de ansatte kan bidra til en bærekraftig utvikling. Vi jobber også for at politikere og myndigheter skal legge til rette for en finansnæring som kan og skal bidra til bærekraftig vekst, samt opplæring av finansansatte gjennom forskning, kurs- og kompetansetilbud.

I 2017 lanserte vi rapporten «**Grønne vekstmuligheter for norsk finansnæring – muligheter og ansvar**» sammen med PwC. I denne rapporten foreslo vi en rekke strategiske tiltak knyttet til forretningsmuligheter i den grønne omstillingen og posisjonering for endringer som følge av fremtidig klimapolitikk.

Flere av disse tiltakene er i tråd med Klimarisikoutvalgets anbefalinger for privat sektor og finansmarkedene. Finansforbundet støtter derfor i all hovedsak anbefalingene i høringen *Klimarisiko og norsk økonomi*.

Finansforbundet...

- **støtter anbefalingen om behovet for å bygge kunnskap og kompetanse** om klimarisiko, og viktigheten av at relevante myndigheter bidrar til økt kunnskap om hvilken risiko klimaendringer kan utgjøre for privat sektor og finansmarkedets virkemåte. Finanstilsynet må bygge kompetanse og inkludere klimarisiko i sitt tilsyn.
- **støtter anbefalingen om å bruke scenarioanalyser** for å stressteste forretningsmodeller og skape bedre forståelse av hvordan klimarelaterte trusler og muligheter kan utvikle seg fremover. Scenarioanalyser er spesielt viktig for å utfordre etablerte holdninger, tankesett og praksis knyttet til risikovurderinger og rolleforståelse i omstillingstider.
- **støtter anbefalingen om betydningen av å aktivt utøve eierskap.** Å kanalisere penger og håndtere risiko, også klimarisiko, er finansnæringens viktigste bidrag til bærekraftig utvikling. Å utøve eierskap og stille krav til selskapers håndtering av klimarisiko eller bærekraftsarbeid, er derfor en effektiv måte å drive endring på.
- **støtter anbefalingen om at norske virksomheter bør støtte opp om TCFD-arbeidet** og rapportere om håndtering av klimarisiko i tråd med anbefalingene. Bedre rapportering og økt åpenhet vil gi mer informerte investeringsbeslutninger og gjøre det enklere å styre klimarisikoen.
- **understreker viktigheten** av å øke kunnskapsnivået blant studenter, ansatte i finansnæringen, privat næringsliv generelt og i styrer.
- **understreker viktigheten** av systematisk satsing på forskning innenfor bærekraftig finans og økt innsikt om klimarelaterte trusler og muligheter.

Finansforbundet vil benytte anledningen til å foreslå fire tiltak som vi mener vil bedre håndteringen av klimarisiko, bidra til en bærekraftig utvikling og øke endringstakten.

Finansforbundet foreslår:

- **At Finanstilsynet inkluderer klimarisiko i sitt tilsyn og styrker arbeidet med bærekraftsspørsmålene.**

Vi har i flere år jobbet for at Finanstilsynet skal inkludere klimarisiko i sitt tilsyn, styrke arbeidet med bærekraftsspørsmålene og hvordan tilsynet konstruktivt kan bidra til en bærekraftig utvikling.

Vi mener dette kan gjøres innenfor Finanstilsynets gjeldende mandat som er å bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder. Derfor var det gledelig da «klimarisiko» ble

nevnt i fjorårets tildelingsbrev til Finanstilsynet. I årets tildelingsbrev ble klimaendringene og konsekvensene av disse løftet frem som en viktig utfordring og en potensiell risiko for finansiell stabilitet. Det er en viktig anerkjennelse, men det er likevel overraskende at det ikke beskrives nærmere hvordan klimarisiko skal bli en del av tilsynsarbeidet eller at det ikke er et prioritert område for Finanstilsynet i 2019. Finansforbundet foreslår derfor at Finansdepartementet tydelig konkretiserer Finanstilsynets oppgave i dette viktige spørsmålet, Det vil være fornuftig å se til internasjonale initiativer på dette området slik at man raskt kan komme i gang.

Finansforbundet foreslår:

- **Større satsning på grønn finansforskning**

Mistra Center for Sustainable Markets (Misum) er et svenskt kompetansesenter for bærekraftig utvikling.

Ambisjonen er å skape et verdensledende tverrfaglig kompetansesenter som utvikler forståelsen og gir ny innsikt rundt bærekraftige markeder gjennom forskning, kunnskap og løsninger. Misum fungerer som en viktig plattform for mange; akademikere, praktikere, bedrifter, politikere, organisasjoner og internasjonale aktører.

Stockholms Handelshögskolan utdanner en betydelig andel av de høyeste lederne i det svenske økonomiske systemet. Den strategiske satsingen gjennom Misum vil bidra til at bærekraft blir sentralt i forskning og utdanning på Handelshögskolan og at bærekraftsspørsmål vektet tyngre hos fremtidens beslutningstakere.

Finansforbundet foreslår derfor at myndighetene i sterkere grad enn i dag uttrykker vilje til å satse på finansnæringen som en viktig fremtidig næring og arbeidsplass. Dette må også farge tiltak som stimulerer kompetanseutvikling og forskning som fremmer om klimarisiko og grønn finans. En slik satsning vil i tillegg styrke fremtidens arbeidstakere og ledere i møtet med de globale utfordringene samfunnet står overfor.

Finansforbundet foreslår:

- **«Grønn» finansportal for økt transparens og etterspørsel**

Bevisste valg som kombinerer penger og verdier er noe av det mest kraftfulle enkeltpersoner kan gjøre. Det flytter kapital fra miljøskadelige bransjer inn i bærekraftige alternativer. Kunder og investorer må derfor få informasjon om produktenes bærekraftprofil slik at de har mulighet til å velge produkt på riktig grunnlag.

Finansforbundet foreslår at forbrukermyndigheter oppretter en grønn finansportal for å bidra til økt transparens og gjøre det enklere å sammenligne grønne finansielle produkter. Dette vil også kunne bidra til at kunder i større grad tar bevisste finansielle valg. Etisk bankguide Norge er et samarbeid mellom Forbrukerrådet og Framtiden i våre hender. Det er et eksempel på et initiativ som har utfordret finansnæringen i positiv forstand slik vi mener at en grønn finansportal også vil gjøre.

En grønn finansportal bør ses i sammenheng med flere av de foreslåtte tiltakene i EU's «Action Plan: Financing Sustainable Growth». Herunder spesielt tiltakene om taksonomien og standarder for grønne finansielle produkter samt referanseindekser for bærekraftige investeringer.

Finansforbundet foreslår:

- **Krav til grønn styrekompetanse**

Vi foreslår at myndighetene skal stille krav til bærekraftskompetanse ved utnevnelser av styremedlemmer i statlig eide selskaper. Mange virksomheter har gode styringsdokumenter knyttet til virksomhetens arbeid og holdning til klimarelatert arbeid, bærekraft og samfunnsansvar. Men langt fra alle har klart å gå fra ord til handling ved å integrere dette i forretningsmodellene sine. Det påvirker følgelig ledelsens prioriteringer, måltall og i hvilken grad de ansatte opplever at samfunnsansvar og bærekraftsspørsmål er en del av deres arbeidshverdag. Ikke minst påvirker det hvorvidt kunden blir informert om hvordan personlig økonomi kan ha effekt på disse områdene.

Å tenke langsiktig, vurdere klimarisiko og se muligheter i en grønn omstilling er viktig kompetanse å trekke inn i styrevervene. Finansforbundet mener at endringstakten kan økes med «grønnmaling» av styrevervene ved at det stilles krav til bærekraftskompetanse hos styremedlemmer. Myndighetene bør gå foran i dette arbeidet.

Finansforbundet etterlyser:

- **Betydelig kompetanseløft for ansatte i finans.**

Lovforslagene i EU basert på «Action Plan: Financing Sustainable Growth» innebærer at ESG-faktorer (Environmental, Social and Governance) nå kan bli lovregulert for mange aktører i finansnæringen. Det innebærer blant annet at investeringsrådgivere skal kartlegge kunders preferanser for bærekraftige investeringer, og informere om hvilke alternativer som kan inkluderes i porteføljen basert på kundens investeringsmål og ønsker for bærekraftige investeringer. Det krever en utvidet kundedialog og endret rolleforståelse for mange ansatte i finans. Det vil også kreve nye interne rutiner, nye systemer, produktutvikling og ikke minst et betydelig kompetanseløft

Å kunne snakke med kunden om bærekraftige investeringsvalg og vurdere klimarisiko, er av avgjørende betydning fremover. Både for å møte finansiell klimarisiko og for å få fart på det nødvendige, grønne skiftet.

Avslutning

Finansforbundet støtter utvalgets konklusjon om at det er et betydelig behov for mer informasjon, bedre rapportering og et sterkere kunnskapsgrunnlag om klimarisiko. Vi mener også rapporten bidrar til en mer informert samfunnsdebatt, hvilket er av stor verdi.

Avslutningsvis vil vi understreke behovet for et større koordineringsarbeid mellom de ulike politikkområdene. Vi etterlyser samordning av initiativene for grønn omstilling og

klimarelaterte trusler og muligheter samt en helhetlig næringspolitikk for finansnæringen med et tydelig grønt perspektiv.

Med vennlig hilsen
FINANSFORBUNDET

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Pål Hellman', with a long horizontal flourish extending to the right.

Pål Adrian Hellman
forbundsleder